

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Disquisitio Critica In Georgii Christophori Neller Jcti
Trevirensis De Tribus Episcopis, S. Petri Etiamnum
Viventis In Romana Cathedra Successoribus, Systema
Novum, Uti Et Primatum Pontificium S. ...**

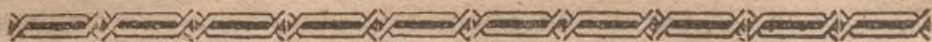
Berg, Hyacinth

Coloniæ Agrippinæ, 1772

Pars Secunda.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61433](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61433)

graphis ex parte dissentientibus, permiffa fuit; LINUM primo, mul-
toque magis CLETUM, atque CLEMENTEM nonnifi a PETRI
obitu fuffeffiffe.

P A R S S E C U N D A .

§. XIV. **U**t incertus redderetur primatus Pontificius S. CLE-
MENTIS I., tertii post D. PETRUM asserti Roma-
norum Episcopi, opportune Systema ipsum præmitte-
batur, primatus hanc dignitatem detrahens LINO atque CLETO,
utpote defunctis, PETRO adhuc vivente, ac retinente illam, Urbis
Romæ Episcopis. Poterat lis tertio intentata Successori audax alioqui
nimium, ac vix toleranda videri, si duorum excluso Papatu, qui Ro-
manam rexissent Ecclesiam, veri illius atque *omni cum rigore* Episcopi,
Papatus insuper tertii vel possessionem amitteret suam vel possessio-
nis saltem istius certitudinæ deiceretur. Præmissio autem Systemate
tolerabilior hæc res fiebat, eo quod jam appareret duorum cum Epi-
scopatu Primatum haud sociari posse, PETRO, quoad viveret, sem-
per existente *Universalis Ecclesie Primatus*; unius autem, ordine qui-
dem tertii a PETRO, attamen primi post ejus obitum Romani Epi-
scopi, Papalem in jus trahere dignitatem eo ferri posset facilius, quo
speciosior aliter opinandi, vel aliquantum hæsitandi ratio legentium
sub conspectum adduceretur. Bene habet. Videamus, quid VIRUM
CLARISSIMUM hæsitare coegerit, si non etiam contrariam plane in
opinionem distraxit. Suis ille verbis loquatur.

” Cùm ergo juxta nos Ss. *Linus & Cletus* (utpotè vivente adhuc
” Petro defuncti Romani Episcopi) non essent *Caput totius Ecclesie*,
” sed *solum Episcopi Romæ*, fuitne saltem S. *Clemens secundus totius*
” *Ecclesie Primus*; quia S. Petro superstes? R. Pro certo non au-
” sim hoc adstruere; quoniam hætenus sufficiens ratio allata non fuit,
” quòd is, qui successit Petro in *Episcopatu Romano*, eidem quoque
” *ipso jure & sine quovis alio requisito, successisset in Primatu, seu*
” *Præfecturâ totius Ecclesie.*” (a)

Ob-

(a) §. IX. pag. 43.

Obtentus oppido speciosus ! tanquam si, ut certus habeatur Primatus Pontificius S. CLEMENTIS, ea fuerit afferenda ratio, quæ ex VIRI CLARISSIMI decernat Systemate, atque hoc debeat monstrare, illum, qui viventi successit PETRO in Episcopatu Romano, *jus* quoque adeptum fuisse, ut sublato e vivis PETRO, hoc ipso, & *sine quovis alio requisito* succederet in Primatu. Imo vero hæc allata hæctenus ratio non fuit, nedum sufficiens : quoniam nondum apparuerat Systema ipsum ex solius cerebri fecunditate, qua VIR CLARISSIMUS pollet, protrusum; nondum hoc creditum, e Catholicis fore præsertim in Augusta TREVIRORUM urbe Doctoribus, qui PETRI Episcopatum Romanum non iisdem, quibus ex illo addito vixit, annis circumscriberet; qui pro Vicariis Episcopis ab HENSCHENIO, & PAPEBROCHIO assertis, totidem atque *omni cum rigore proprios* Urbis Romæ Episcopos PETRO, solum jam suum retinenti Primatum, subjungeret; qui rem adeo paradoxam, atque nescio, an ulla hæctenus Catholica in Universitate auditam, publicis evulgaret The-sibus, veterumque ex dictis, ac Venerabilium Patrum autoritate, si Superis placet, firmandam, collustrandamque susciperet. Sed neque nunc istam proferre rationem necesse erit, posteaquam Systema ipsum nulla niti ratione ostensum fuit.

De cætero autem duo sunt, quæ certum omnino reddant, ac cuiusvis Catholicorum liti subducere debeant Primatum Pontificium S. CLEMENTIS. Unum: Historicorum omnium, quibus sit tribuenda fides, consensus, dum & CLEMENTEM istum in Romana PETRI Sede collocant, Episcopum haud dubie legitimum, & eam post PETRI obitum tenuisse agnoscunt. Alterum hujus certitudo *Theorematis*: eos ad unum omnes, qui post PETRI obitum Romanam tenuere Cathedram, si modo legitima conscendissent via, neque hæc ipsa in dubitationem cadat, etiam Primatum in D. PETRO institutum gessisse. Certitudinem vero hanc præstat totius antiquitatis consensus, quanta possit esse maxima : præstat veneranda tot Conciliorum sive universalium, sive particularium autoritas; præstat vox una in hoc Theologorum, ac concentus Scholarum omnium, ut ut alias Systematis ac singularibus opinionibus invicem discrepantium; præstat fidelium communis illa neque interrupta per decursum tot sæculorum persuasio:

fio: frustra que ego sum, ac multum præfixos a me hujus disquisitionis limites egrediar, si integram hinc ex fontibus aliquam, digestamque demonstrationem afferre velim, quam cernere est in tot eruditissimis Dissertationibus, imo & libris integris illo super argumento vulgatis; quibus quidem, quod opponat, adversa excogitare pars (Nam quid adeo tutum, sanctumque, ut exceptionem adversus se nullam habuerit) quod autem enervet, quod vim adimat demonstrationis, invenire non possit. Jam vero ex *Theoremate*, & altera ei subjuncta propositione *historice* certa, hic conficitur Syllogismus: *Quotquot a PETRI obitu Romanam tenuere Cathedram Episcopi baud dubie legitimi, iidem & gessere Primatum.* CLEMENS I. ex iis unus est, qui a PETRI morte &c. *igitur & gessit Primatum.* Consequentiam præmissis datis, nemo, qui concludere novit, respuet. *Minori* nihil opponit CLARISSIMUS, arque vehementer me fallo, nisi & ipsi certa fuerit. Solam contra *Majorem* hoc poterit excipere, eam, si universe prorsus atque ullam citra limitationem capiatur, non videri usquequaque certam, ob *requisitum aliquod*, quod an adfuerit in primo illo post Petri obitum Successore, fors & in nonnullis aliis, liquido definiri non possit. Videbo de hoc postea. Observo autem in præsens: uti unica hirundo non facit ver, sic neque ejus ad *Doctorem Theologicum admissi* (b) dispar solius sententia concertui tot Doctorum, quorum alii in *fide Divina credibiliun*, alii usque adeo in *credendorum* numero Theorema illud reponunt, quorumque nemo est, quin certum illud habeat, nullique apud nos controversiæ subjectum, præponderare debet. Sæpe unius, alteriusve non curatur dissensio PATRIS, consentiente reliquorum PATRUM choro, neque incertum id redditur, quod a pluribus, ac prope omnibus judicatum fuerit. Minus igitur curandum, siquid unus & *admissus* tantum ad *Doctorem Theologicum* dixerit, senseritque contra universos; nedum ut universorum sententiam hac ratione incertam fieri exiltimemus. Atque vel solum istud mihi sufficere poterat, ut ostenderem, quam imbecilla prorsus, inanique ductus causa VIR CLARISSIMUS Primatum Pontificium S. CLEMENTIS I. in jus trahi, ac certitudine saltem sua mulctari posse confide-

(b) *Est hic unus ex Titulis VIRI CLARISSIMI: qua vero in Academia illum sit consecutus, ignoro.*

fideret. Quoniam tamen non hoc solum ipse voluit; quoniam *plus significavit, quam dixit*; quoniam assumptum a me Critæ officium accuratorem quandam eorum, quæ aut dixit ipse, aut significare voluit, discussionem exposcit; ea quoque, quæ in *asterisco*, ac triplici continentur *additione*, percurrere non nihil debebo; & quam vel apte producta, vel solida illa sint, quæ producta fuere; quorsum denique tendant, Lectoris ad hæc cognoscendum aviditati exponere.

§. XV. Sequamur itaque VIRUM CLARISSIMUM: "Vis hoc ex præcepto Christi ceu jus divinum derivare, habebis contra te Catholicos, & ex Trevis duos Nicolaos, Cusanum Cardin., & Honthemium Suffraganeum, qui negarunt, & negant, jure divino annexum esse Romanæ Cathedralis Primatum Ecclesiæ Catholicæ. Vis ex jure humano? ubinam istud jam fuit tempore S. Clementis? ubi canon? ubi mos? Vis ex facto S. Petri? ecquod istud? an fundatio, & instructio Ecclesiæ Romanæ? an mortis ibidem perpetratio? an, quia primus Urbis Episcopus fuit simul Apostolorum, & omnium fidelium Caput à Christo constitutus? Cave, ne hic aut fallaciam æquivocationis committas in syllogismo, aut id supponas, quod est in quæstione." (c)

Pol! quantus ille apparatus interrogationum! sed venit ad me quoque interrogandi ordo. Quem hic alloqueris, VIR CLARISSIME? Mene, qui regione sum Trevir, & ut pueri uno sæpe terrentur Nicolaos, si quem forte conspiciunt, vel adversum experiuntur, sic ad minimum terreri putes duobus? Suspicio enim mihi est, multisque fundata modis, me esse, quem impetas. Sed quis iste ludus est? quis abusus Venerandi amborum nominis CUSANI, atque HONTHEMII; dum comparantur iis Nicolaorum larvis, quæ fronte caperata, trucidibus, minacibusque oculis, proluxa barba, ac tonitru quodam verborum innocuæ sunt terriculamenta ætatis? Aut an forte ad etymon alludebas Nicolai, quod & victorem populi significare possit; tanquam si imbellis vulgus haberi debeat gens illa Theologorum, quæ aliam hæc in materia opinionem, quam quæ hisce duobus placuisset Viris, sectata fuerit? Vide, ne non laus ista sit, sed assentatio mera, qua nec

H

alter

(c) §. IX. sub asterisco pag. 43.

alter delectetur in caelis, alterque excelsioris animi sit, quam ut ea pascatur in terris. Cæterum Uterque hic mihi NICOLAUS maximo est in pretio, tanquam qui unus fuerit, sitque etiamnum post mortem; alter & fuerit iamtum, sitque adhuc, ac futurus post fata sit Patriæ meæ non vulgare decus, & ornamentum. Neque tamen vel unius, vel alterius, vel etiam amborum conjuncta me retinebit autoritas, quo minus id sentire pergam, quod sensi, cohesionem Primatus cum Episcopatu Romano esse *Divini Juris*. Nam cur celem ita sensisse me aliquando, atque illam etiamnum menti meæ arridere sententiam? Et refragari quidem huic CUSANUM, locumque ubi refragetur, scio. HONTHEMIUM tamen contra me stare nescivi. Vellemque, tu produxisses locum sive ex *Trevirorum Historia Diplomatica*, quæ celebre adeo ac nunquam intermoriturum reddidit HONTHEMII nomen; sive ex *Prodromo ad Historiam Trevirensis dogmaticam & pragmaticam*; sive ex alio ejus, quod hucusque non viderim, opere; sive demum ex Thesibus Præsides quondam ILLUSTRISSIMO hoc VIRO, qui & TREVIRIS Ipse ante annos amplius quadraginta Jurium Professore egit, in lucem datis, ubi dissensio ista, apertisque contineretur verbis, ut tanto magis de illa certus redderem. Nisi forte privatis in congressibus, sermonibusque hanc Ille Tibi mentem suam aperuerit. Quoquo modo se res habeat: novi modestiam HONTHEMII, novi æquitatem animi; quin & humanitatem ab eo singularem me experiri memini, cum annis abhinc decem & sex ad familiare admittebat alloquium, in quo multa fuit, jucundaque de rebus ad eruditionem pertinentibus sermocinatio. Quamvis igitur sim regione Trevir, non id Ille vitio vertet populari suo, si in ea, quæ circa istud thema est, sentiendi libertate, & argumentis ita ferentibus, vincentibusque, in oppositam Ipsi partem concessero.

§. XVI. Redeo ad te, qui tantisper me divertebas. Quæris: Vis HOC &c. Quæro vicissim ego: adeone stolidum me fore censes, ut HOC, quodque totum est *falsi suppositi*, eo quod nemo viventi Petro successerit, proinde nec juris quidquam ad Primatum ista ex successione adeptus fuerit, demonstrarem tibi ex *præcepto Christi*, quod solos juxta me illos respicit, qui PETRO Episcopatum simul & Primatum deponenti nonnisi post ejus mortem succederent? Dicam amplius:

plius: quamvis certa mihi res sit, conjuncta hæsisse semper, ex quo PETRUS diem suum obiit, hæc duo, Episcopatum scilicet Romanum, atque Primatum; absit tamen, ut, conjunctionem ipsam si demonstrare velim, ad originem ejus incertam, *Jus* videlicet *Divinum*, quamvis juxta me hæc reipsa origo sit, recurrendum putem. Non ita processi in dictatis meis, hæc forte si habuisti, aut alius exitit, qui ex iis excerpta transmitteret. Conjunctionem hæc certam faciunt, quæ retuli §. XIV. atque ex talibus eam stabilivi. Verbo *authoritas* illam, nec controversa, sed plane evidens, certam reddidit. Id potius ego feci, ut præmissis certis, incerta ac controversa, quæ tamen verisimilem cum prioribus nexum haberent, concludenda ducerem. Sciebam quippe ex incerto nullum certum effici consequens. Sciebam simul, ex certo, ubi applicatio accederet verosimilis, verosimile aliquid inferri posse. Atque utinam hanc Tu secutus esses methodum, ac verosimiliter Patrum dicta, quæ citabas §. V. in rem tuam vertisses, non illud Systematis portentum, quod MAGNI OPINATORIS AC DIVINATORIS, si non SOMNIATORIS potius tam juste Tibi titulum accersit, e *sinu facultatis tuæ imaginativæ* proditurum fuit. (d) Quid ergo feci? Ex perpetua, atque ad hoc usque tempus non interrupta conjunctione partim a Patribus, partim a Conciliis asserta ac definita Jus Divinum velut illius originem, non autem ex origine ista, quam Catholicorum scio controversiis subjacere, vel conjunctionem ipsam, vel conjunctionis perpetuitatem deduxi, quamvis necessitatem, & immutabilitatem, quam apprime distingui necesse est, recte inde, non tamen *apodeictice*, mihi conclusisse videar. Atque hæc cum protuli, cæteris in illo quæstionum apparatu contentis, quæque non feriunt me, supersedere possum: quoniam si nihil ad ea respondero, etiam id, quod satis est.

§ XVII. Pergit sciscitari VIR CLARISSIMUS: "Mortuo S. Petro, dic., *ad quem pertinuit, toti Ecclesie, per orbem diffusæ, porroque diffundendæ præficere Caput juxta formam, quam ei Christus dedit* constituendo Apostolorum Caput S. Petrum? an ad solam Ro-

H 2

mæ

(d) *Jure retorsionis utor. Videatur P.I. §. V.*

" mæ Ecclesiam? unde? an ad omnem Ecclesiarum collectionem?
 " Num hæc sibi præfecit *Clementem*?" (e)

Talia sciscitanti hoc primum reponi potest: inhærere ipsum præconcepto Systemati de Successione illa CLEMENTIS in Episcopatu superstitite etiamnum in vivis PETRO; quod quam male materiaum fuerit, ac ne verosimile quidem ab ipso redditum, necesse non est repetere. Gratis etiam permessa illa successione, est, quod dici possit, ac debeat, videlicet non fuisse opus, ut vel *sola Romæ Ecclesia*, vel *Ecclesiarum omnium collectio* de CLEMENTE Capite sibi constituendo laboraret. Si PETRUS vivus illum Sibi Successorem dare potuit in Episcopatu, solo retento *Apostolatus Primatu*; si hoc potuit LINO usque adeo, CLETOque jam vita functis, undecunque hæc PETRO potestas fuerit; potuit Eum etiam *Coadjutorem* adsciscere Primatus sui, & adscivisse credendus est pleno cum succedendi jure, quæcunque in PETRO hujus sit potestatis origo. Coadjutor autem hujusmodi nova non indiget designatione, sed ipso, quod acquisivit, jure in defuncti locum immittitur. Taceo hoc minus recte, aut saltem seposito verborum rigore quæri: ad quem pertineat PRÆFICERE. Vin' scire, istud ad quem pertineat? Non ad *solam Romæ Ecclesiam*; non ad *Ecclesiarum omnium collectionem*; imo nec ad PETRUM ipsum. Præficere est potestatem dare; & potestatem Capitis CHRISTO in terris Vicarii nemo dat, nisi CHRISTUS Ipse, etsi nominationem ab hominibus ejus patiatur fieri personæ, cui potestatem illam attribuat.

Reponi potest secundo, & juxta Systema verum, in quo nullum PETRUS Successorem habuit ne in Cathedra quidem Romana, quoad in vivis ageret: si, PETRO mortuo, sola Romæ Ecclesia Episcopum sibi seligere potuit (& nunquid id potuisse diceres, si tunc nullus existeret?) seligendi quoque universæ Ecclesiæ Primatem suum facultas illi fuit, quin aliarum ad hoc opus esset concursu Ecclesiarum. Si autem quæritur: Unde? Responsum non tibi dabitur: non quia nullum dari potest; sed quia non tale, quod certitudinis attingat gradum. Insinuavi jam satis, repetamque, incertum esse modum illum, quo col-

(e) §. IX. sub asterisco pag. 43.

colligata invicem fuerint Episcopatus Romanus, & Supremi Episcopi, CHRISTIque in terris vices agentis dignitas, nisi quod sublato e vivis PETRO, qui eadem ambo tenuit, semper colligata hæsisse certissimum haberi debeat. Nunquid omnes concedimus, quæstionem AN a quæstione QUOMODO fecerni oportere? quodque ad illam responderetur, tutum omnino limpidumque esse posse, etiamsi aut verisimilibus tantum responsis expediatur posterior, aut quid huic sit respondendum, ignoretur plane? Quoties in Physicis certissimi sunt effectus, omniumque sensuum testimoniis concordēs, etiamsi non modus solum, quo fiant, sed & causæ ipsæ altissimis sint involuta tenebris? Atque ut non extra propria septa me debeam conferre, nunquid distinguimus omnes quæstionem, *an Petrus Romam venerit, an Ecclesiam illic fundavit, an ejus Ecclesiæ Episcopatum gesserit, an mortuus denuin ibi, sepultusque fuerit*, a quæstionibus iis, quæ circa *adjuncta* formantur: velut *quâ occasione, quo modo, quo tempore Romam venerit, quamdiu gesserit Episcopatum, quo suo, quo CHRISTI, quo Neronis anno mortem oppetierit*? Et nunquid dirimi priores, nunquid omni cum certitudine, quam quis in hoc genere requirat, finiri possunt; etiamsi non perspicua æque, facilisque sit ad posteriores responsio, imo controversiis haud levibus etiam inter nostræ fidei homines subjecta? Quod si ita est, quis non videt pariter, suam plenamque huic rei certitudinem constare posse, CLEMENTEM ac quisquis ante hunc, vel in posterum fuerit, qui a PETRI morte Romanum gessit Episcopatum, Primatum cum illo simul gessisse; etiamsi, quo id factum sit modo, ut Primatus Episcopatus necceretur, quique Episcopi, iidem Primates fierent, aut nonnisi verosimiliter statui, aut prorsus definiri non possit? Satis, modum hujusce rei aliquem fuisse *possibilem*: satis, non defuisse sufficientem ac requisitum: quoniam quidquid est, certissimisque argumentis probatur esse, id & modum habere suum requisitum, ac sufficientem, ut sit, dubitari non debet. Quare demum hoc Tibi contigit, VIR CLARISSIME! ut qui cavendum a fovea monuisti, in foveam ipse incideres. Supposuisti, inquam, Tute, quod supponendum non fuit. Supposuisti unum quempiam pluribus ex modis figendum prius, evincendumque esse, atque in hac veluti basi erigendam assertionem illam: *Clemens I. fuit totius*

Ecclesia Primas; maxime si quis eam demonstratam cupiat. Ego vero & ostendi necessitatem ejus rei nullam esse, & hoc potius cavendum moneo, ne quis ex modo id statuendum putet, quod evenerit; sed eo applicet eventum, ut modum, qui cum illo magis cohærere videatur, determinet. Hoc THEOLOGI SYSTEMATICI, hoc CANONISTÆ, hoc BONI LOGICI erit.

§. XVIII. Interrogationum satur, ac qui satis jam proposuisset ænigmatum nulli OEdipo solvendorum; ita concludit VIR CLARISSIMUS: "Dic ergo, quòd, *disponente* per suam providentiam *Dominus*, effectum sit, ut *Petrus*, relicta Antiochiâ, Romæ eligeret sedem, indèque, ut Apostolatu suo fungeretur alibi, discedens, denuò tandem reverteretur ad Urbem, *Romani Imperii caput, ac sedem*, cujus urbis ecclesia, à Capite totius ecclesiæ fundata, ejusque martyrio honorata, facta sit *Mater omnium ecclesiarum*, aliarum quidem per spiritualem *generationem*, tanquam filiarum à Romanâ egressarum, aliarum verò per *accessionem, & adoptionem*, quatenus etiam illæ, quæ à Romanâ non erant egressæ, ecclesiæ eandem pro almâ suâ matre venerabantur. *Successivè* hoc factum est, in Imperio tamen Romano proniùs ac citiùs, eòquòd Roma mundi caput esset: ita, ut S. Irenæus *lib. 3. cap. 3.* rem jam sæc. II. confectam, fixam, atque vigentem descripserit: *ad hanc enim ecclesiam PROPTER POTENTIOREM PRINCIPALITATEM* (i. e. majoritatem omnium ecclesiarum summam) *NECESSE est OMNEM convenire ECCLESIAM, hoc est, eos, QUI SUNT UNDIQUE, fideles.* *NECESSE, inquam, est,* tum *ex institutione Christi*, quâ voluit, fore *aliquod Caput* suæ visibilis ecclesiæ visibile, tum *ex determinatione Ecclesiarum*, quæ vel ex Romanâ prodierunt, genitæ per eam, vel ad eam se contulerunt, aliunde jam genitæ; id quod necesse viderant esse ad obediendum Christi institutioni *in thesi* cum *in hypothesis* istius manifestæ Dei sic disponentis providentiæ non potuerit alia ecclesia ad hoc commodiùs, digniùsque determinari, quàm existens in Urbe orbi imperante." (f)

Multa hæc sunt, quæ retuli ex VIRO CLARISSIMO; quoniam tamen

(f) §. IX. sub asterisco pag. 43. & 44.

tamen implicata nimis invicem, connexaque sunt, una serie referenda omnia fuerunt. Sed an triumphum captavit ea in conclusione? Obstant, quæ dixi; & eliso, vel *in vanum assumpto antecedente frustra superstruetur consequens*. Si etiam se solo illud, neque ut deductum, spectabitur, quomodo id dicam, quod vult dici CLARISSIMUS? Itane vero! Hæc dicam ego, Primatum per reliquum primum a PETRI morte vacasse sæculum, donec tandem sæculo II. ac prope sub IRENÆI tempora ille Romanus emergeret Pontifex, qui conjunctum illum cum Episcopatu teneret? Quid ergo fiet Primatu CLEMENTIS? Non solum pro incerto habendus, sed penitus negandus erit; negandus autem vel maxime, si de illo loquamur tempore, quod a PETRI morte proximum decurrit. Quantæcunque enim crisi exposita, incertaque sit Chronologia; qui PETRI vitam ultra primum producat æræ Christianæ sæculum, nemo unus existit. An autem hoc volebas, CLARISSIME! aut nunquam, aut diuturno saltem post PETRI obitum tempore Primatum non esse gestum a CLEMENTE? Plus ergo significasti, quam dixisti. Dicendo meticulosum duntaxat te prodicisti, ne id certum alleverares, quod forte verum non sit; significando, & rei certitudinem, & rem ipsam negasti. Quodsi autem incertus, imo nec verus sit quidem Primatus CLEMENTIS; si non ideo verus, quoniam secundum est expectandum sæculum, ac jam satis adultum, donec Romanorum sit Pontificum aliquis, qui cum capessit sedem stabili donatum: vide, quid consequens ista ex re sit. Alius EVARISTI, alius ALEXANDRI; alius prioribus istis ac te multo fidentior SIXTI quoque, si non omnium prope ad IRENÆI ætatem Romæ Episcoporum se litem Primatum movere posse arbitrabitur. Quid ita? *successive hoc factum est*, ut Romana Ecclesia facta sit *mater aliarum Ecclesiarum* triplici illo per te adducto modo; neque quo id tempore factum sit, aut tu satis ipse determinas, aut alius sibi determinandum ducet in tanta Chronologiæ incertitudine; nisi quod forte sensurus sit tecum, *rem jam confectam, fixam, atque vigentem*, dum IRENÆUS ea, quæ profers, scripsit. Atqui & ipse hic IRENÆUS, & ipso, quem profers loco, non jam sextum modo, septimum, & octavum; sed duodecimura plane post Apostolos PETRUM, & PAULUM, suæ ætatis Romanorum Pontificem commemorat ELEU-

THE-

THERIUM. En ergo uni mota lis, quantas post se trahet alias! en quo abducat illa litigandi licentia!

§. XIX. Videamus nunc, quam recte sis usus textu IRENÆI, quamque apta illum interpretatione donaris. Ubi hoc primum mihi gratulor, quod POTENTIOREM PRINCIPALITATEM *majoritatem Ecclesiarum omnium summam*, neque cum Jansenista Anonymo (g) politicum Urbis orbi dominantis principatum, interpretandam duxeris. Manifestum enim hac ratione arbitror, *principalitatem* abs te illam intelligi, quam Romana habeat Ecclesia, eoquod sit *mater omnium Ecclesiarum*, ejusque Episcopus communis omnium fidelium Pater, etiamsi modum, quo enata ea sit *principalitas*, nonnisi succedaneum ponas; etiamsi hunc petas ultimo ex *determinatione Ecclesiarum*, quæ a Romana non erant egressæ, causamque, cur eæ sic potius, quam aliter sese determinaverint, fuisse velis, quod Roma *mundi caput* esset, atque *in hypothesisi manifestæ Dei sic disponentis providentiæ* non potuerit alia Ecclesia *commodius ad hoc, digniusque determinari, quam existens in Urbe orbi imperante*. Gratulor deinde, quod verba illa: *Ad hanc enim Ecclesiam* junctæ cum *conveniendi* vocabulo, contra quam Anonymus ille sentiat, (b) de consensu in fide ac traditione, de communionem cum Romana Ecclesia, illiusque Episcopo tanquam unitatis centro ab omnibus servanda fidelibus, jam satis recte accipi possint. Gratulor denique, quod conspirationis hujus, ac communionis necessitatem ex *majoritate omnium Ecclesiarum summa*, facta per Temetipsum ad id potestate, concludere liceat. His quippe tribus sic constitutis, manifestum me facturum arbitror, primo contra rectas Hermeneuticæ regulas, soloque tuo ex arbitrio id asseruisse te, quod rem hanc, eoque, quo asseruisti, modo gestam JAM SÆCULO II. confectam, fixam, atque vigentem descripserit IRENÆUS. Secundo huc potius omnia conspirare, ut credamus, assertam ab IRENÆO principalitatem eandem ipsam esse, quam in Romanam Ecclesiam intulit S. PETRUS, quæque semel illuc illata semper eidem adhæserit, adeo, ut post D. PETRI obitum in nullo ejus Successore vel vacasse unquam, vel tantillum nutasse existimari possit.

Pri-

(g) Pag. 470.

(b) Pag. 462. & seq.

Primum ut pateat, nihil aliud est dicendum, quam neque in textu IRENÆI quidquam esse, quod triplicem tuum exposcat modum, quo nata, confectaue sit principalitas Ecclesiæ Romanæ, & cum tanta quidem, quantam tibi statuere libitum fuit, successione; neque antecedentia, aut consequentia totius capituli si inspiciantur, ullam apparituram sententiam, aut etiam sententiæ alicujus laciniam, quæ hanc præ alia quavis interpretationem requirat. Æquitarem appello Lectoris cujuslibet, qui cum textum abs te productum in verbis suis expenderit, Ipsum adire IRENÆUM, cumque his, quæ toto illo disse-runtur capite, conferre diligenter, atque ad amissim explorare non dedignabitur.

Alterum autem annon ipse satis ostendit IRENÆI scopus, modusque, quo ad illum connisus fuit? Scopus erat, ut *traditione*, eaque genuina prorsus, uniformi, atque constante hæreticos sui ævi confunderet; *traditionem* autem non alia certius via, quam *successione Episcoporum* ab Iphis inde Apostolis repetenda, ad nos pervenisse ostenderet. Cum vero *longum haberet in hoc tali volumine suo omnium Ecclesiarum enumerare successiones*: compendio se rem agere posse credidit, si modo *Maxima, & Antiquissima, & omnibus cognita, a gloriosissimis duobus Apostolis PETRO & PAULO Romæ fundata & constituta Ecclesiæ eam, quam habet ab Apostolis traditionem, & annuntiatam hominibus fidem per successiones Episcoporum pervenientem usque ad nos indicaret*; satis id fore, ut attingeret scopum, confunderetque omnes eos, qui *quoquo modo vel per sui placentiam malam, vel vanam gloriam, vel per cæcitatem & malam sententiam, præterquam oportet, colligunt*. Rationem accipe. *Ad hanc enim Ecclesiam propter potentiorum principalem necessesse est omnem convenire Ecclesiam, hoc est, eos, qui sunt undique, fideles; in qua semper ab his, qui sunt undique, conservata est ea, quæ est ab Apostolis, traditio*. Itaque & solos jam Ille enumerat Episcopos Romæ, quos eo numero, ac ratione, qua invicem successisse credidit, ad ætatem usque suam perduxit. Atque istud dum fecit (Nam præterea integram nullam, nominibusque distinctam suis successione protulit) ad hunc modum conclusit: *Hac ordinatione, & successione ea, quæ est ab Apostolis in Ecclesia traditio, & veritatis præconiatio pervenit usque ad nos: & est plenissima hæc ostensio, unam &*

eandem vivificatricem fidem esse, quæ in Ecclesia ab Apostolis usque nunc sit conservata, & tradita in veritate. Conferantur nunc quæso, omnia ista, & quo valere possint, quorsum conspirent denique, attendatur, IRENÆUS cum *traditione* pugnare vellet, ea, quæ est Ecclesiæ Romanæ, pugnandum censuit præ cæteris. Quid causæ est? Videbatur hæc Ipsi una esse instar reliquarum omnium; in hac una velut in cardine suo rebatur verti, quidquid reliquæ per orbem crederent Ecclesiæ; unam proinde hanc dum protulisset, dum firmasset ex *successione* Episcoporum suorum, *plenissimam simul ostensionem* se fecisse, *unam atque eandem vivificatricem omnium fidem* se demonstrasse putabat. Cur autem istud? quia *necessè est, ad hanc Ecclesiam omnem convenire Ecclesiam*; convenire, inquam, in fide, doctrina, communionem cum illius membris, ac Capite. Et quæ hujus ratio necessitatis? *Potentior principalitas*, quæ Ecclesiam Romæ super reliquas effert Ecclesias; quæ Romanæ traditioni, ac fidei illum conciliat *externum splendorem*, ac *quoad nos pondus* adjicit, ut dum ex traditione, fideque illa certatur, communi Ecclesiarum omnium traditione certatum videri possit. Et post hæc quis non intelligat, aut non multo id saltem habeat verosimilius, uti traditio, fidesque perpetuo est conservata Romæ, & non a Romanis solum, verum & ab his, *qui sunt undique fidelibus*, ob perpetuam illam cum Romana traditione, ac fide consensionem; sic & necessitatem hujus consensionis perpetuam fuisse quandam; atque haud secus causam necessitatis perpetuam, *potentiores scilicet principalitatem*, quæ semel a D. PETRO in Romanam illata Ecclesiam, in quemlibet inde Successorem ab ejus morte transmissa fuerit; imo sic quoque sensitse IRENÆUM, atque hoc ipsum jam occupasse, dum MAXIMAM eam, dum OMNIBUS cognitam appellabat Ecclesiam? *maximam* scilicet non secundo solum, sed etiam primo sæculo; *omnibus* non suam circa ætatem modo, sed etiam præteritis retro temporibus cognitam: quia semper & magnitudinem retinuit illam, qua ob sacrum PETRI principatum inclaruit; & ex ea se spectabilem cuique, ac præ reliquis omnibus cognoscendam obtulit.

Prætereo argumentum ex ipsis, ut loqui mos est, *rei visceribus* desumptum, quo evincerem, *principalitatem*, qualem tu statuis, tisque illis enatam modis, neque cum hæc scriberet IRENÆUS, neque longo

longo fatis post tempore *confectam*, nedum *fixam*, atque *vigentem* extare potuisse: eo quod fatis habeam, textum cum contextu collatum nihil afferre in rem tuam præsidii; quod autem obsit, plurimum.

§. XX. Sed tamen " conforme hoc est (quod dici voluit CLARRISSIMUS, atque ex IRENÆO stabiliendum putavit) " Conc. Chalcedon. Defin. 28. *Antiquæ Romæ throno, QUOD URBS ILLA IMPERARET, jure PATRES privilegia TRIBUERUNT. Et eadem consideratione moti 150. Dei amantissimi Episcopi sanctissimo NOVÆ ROMÆ throno equalia privilegia tribuerunt, rectè judicantes, URBEM, QUÆ ET IMPERIO, ET SENATU HONORATA SIT, ET ÆQUALIBUS CUM ANTIQUISSIMA REGINA ROMA PRIVILEGIIS FRUATUR, etiam in rebus ecclesiasticis, non secùs ac illam, extolli ac magni fieri, SECUNDAM post illam existentem.* Harduin. Conc. Tom. II. col. 614. Adde col. 626. Act. 16." (i)

Quid, si conforme esset, ideone vicisses? ideone obstrictos teneres nos, ut ad eum canonem NB. 28. (aut, ut tu vocas, *definitionem*, non quidem male; fors tamen ea ductus ratione, quam infra patefaciam) mentem, loquendique rationem nostram componeremus? Nunquid hic ipse canon est, cui intercesserunt Legati Apostolici? cui tanta cum fortitudine restitit *S. Leo*? cujus dispositionem veluti NICAENO canoni adversam per tot annorum decades Romana improbavit Ecclesia? Præformata enim jam fuerat can. 2. vel si alia fiat divisio, 3tio Synodi CONSTANTINOPOLITANÆ I. neque interea Papalem ullum obtinuerat assensum. Nosti, me verum scribere; imo nosti, quot postea non decadibus solum annorum, sed sæculis integris tum adversus CONSTANTINOPOLITANUM canonem, tum adversus CHALCEDONENSEM 28. reclamatum fuerit a Romanis. Quare non opus est, ista nunc persequi pluribus. Intercessionem tamen a Legatis factam in Concilio CHALCEDONENSI, quoniam non protulisti tu (& in promptu causa est, cur non protuleris) prætereundam tanto minus existimavi, quanto magis tuum sequendum fuit consilium, ut HARDUINI columnæ diligenter invicem conferrentur.

(i) §. IX. sub asterisco pag. 44.

rentur. En igitur illam, posteaquam cum duabus a te citatis etiam tertiam contuli 643. act. 16. *Lucentius Reverendissimus Episcopus, Vicarius Sedis Apostolicae dixit: Sedes Apostolica nobis presentibus humiliari non debet* (in graeco: *nobis presentibus omnia fieri praecipit*) & ideo quaecunque in praedictum Canonum, vel regularum besterna die gesta sunt nobis absentibus, sublimitatem vestram petimus, ut circumduci jubebatis: *sin alias; contradictio nostra his gestis inhaereat, ut noverimus, quid Apostolico Viro, Universalis Ecclesiae Papae* (in graeco: *& totius Ecclesiae praecipuo Episcopo*) referre debeamus: *ut Ipse aut DE SUAE SEDIS INJURIA, aut de CANONUM EVERSIONE possit ferre sententiam.*

Sentio, quid obmovere possis: Canonem diu a se improbatum aliquando tamen Romana est amplexata Ecclesia. In quo igitur? An quod toleraverit tandem alterum illum Episcopi novae Romae locum, tanta cum arrogancia quaesitum? an quod indulserit etiam? Fateor. Sed an idcirco & illud ratum habuit: *Antiquae Romae Throno, eo quod urbs illa imperaret, jure Patres privilegia tribuerunt?* An incidens quoque illud: *recte judicantes?* vel judicandi propositam ibidem rationem ex aequalitate politica derivatam? Quibus id me ex monumentis docebis?

Dabo tamen, & utrumque hoc ratum habuisse denique, ut nullus in me sit praetermissae liberalitatis defectus. Age, de quibus igitur privilegiis est illic sermo? Loquatur ipse Canon in his, quae illico subjicit: *Et ut Ponticae, & Asianae, & Thraciae DIOECESEOS* (satis intelligis hoc vocabulum antiquorum ex usu acceptum) *Metropolitani soli, praeterea Episcopi praedictarum Diacesum, quae (k) sunt inter barbaros, a praedicto Throno Sanctissime CONSTANTINOPOLITANAE Ecclesiae ordinentur. . . convenientibus de more factis electionibus, & ad Ipsum relatis.* Nonnisi PATRIARCHICA ista sunt privilegia, humanique juris, quae praeter secundum honorem, ac sessionis locum, juris pariter duntaxat humani, CONSTANTINOPOLEOS, seu NOVAE ROMAE adjiciuntur Episcopo. Quidni ergo nonnisi PATRIARCHICA sint, eademque humani juris, quae ad Primatum Pontificium

(k) fortassis: qui. Confer Hard. col. 627. uti & col. 613. & col. 628. textum graecum.

citum per temetipsum non humano duntaxat, sed divino CHRISTI jure constitutum haud quaquam extendi debeant, quæ PATRES quondam five in Conciliis congregati, five extra illa in Romanam Sedem contulerunt? Convenit enim inter nos, non modo PRIMATEM UNIVERSÆ ECCLESIÆ, sed & PATRIARCHAM OCCIDENTIS Romanum esse Episcopum, neque ad præsentem pertinet controversiam, ut, quanta sint Primatus divinitus instituti jura, quantumque iis per Ecclesiam adjici possit, definiatur. Si quid poterit adjici, illud profecto est, quod jure divina haud satis determinatum fuit, ut humano fuerit determinandum amplius. Imo, annon Canon ipse ea habet pro PATRIARCHICIS? quoniam iisdem ÆQUALIA a centum quinquaginta Episcopis in NOVÆ ROMÆ THRONUM congesta docet; & quod æquaret Primatum D. PETRI, neque in solidum adjudicare utrique Throno, neque partiri inter utriusque Throni Episcopos in mentem venit eorum, qui præcunte sibi CONSTANTINOPOLITANA Synodo, canonem illum instaurandum duxerunt. Ecquid igitur movere te potuit, ut Patres CHALCEDONENSES de privilegiis per se ac divinitus Primatus, quamvis non juxta te Sedi, affixis locutos, ac velut a Patribus priorum temporum Romanam potius, quam aliam in Sedem congesta fuissent, decrevisse arbitrareris? Rationis nihil invenio, nisi quod patrociniam a non cogitantibus, imo & invitis extorquere volueris.

§. XXI. Lustrandum modo, an, cum nihil conforme dictis tuis CHALCEDONENSI conseceris ex Concilio, salvare saltem potueris FLORENTINUM. Verba tua in Additione Ima sic sonant: "Salva nihilominus est definitio S. Concilii generalis Florentini de an. 1439. "item diffinitus, sanctam Apostolicam sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere Primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque ecclesie Caput, & omnium Christianorum Patrem ac Doctorem existere, & ipsi in beato Petro pascendi, regendi, ac gubernandi universalem Ecclesiam à Domino nostro Jesu Christo plenam potestatem traditam esse; QUEMADMODUM ETIAM (καὶ ἐν τῶν τῶν καὶ, quod aliqui vertunt, quemadmodum &) in gestis Oecumenicorum Conciliorum, & in sacris Canonibus continetur. Hæc, inquam, definitio

” finitio salvatur; simul enim atque plurimæ ecclesiæ id, quod *Christus*
 ” *in genere, & nullâ particulari ecclesiâ nominatâ*, instituit, ad Roma-
 ” nam Ecclesiam, ejusque Pontificem determinârunt, *subintravit* tota
 ” ac plena S Petri potestas, eadêmque non *humani duntaxat*, sed etiam
 ” *divini juris.*” (1)

Quam hæc belle, quam paucis, velut si in oculum res insiliret, dicuntur! Quam autem & belle, & haud secus paucis dispungi possunt, si dixerò, neque IRENÆUM, neque Concilium CHALCEDONENSE illam agnovisse Ecclesiarum determinationem, qua factum fuerit, ut *subintrare* debuerit *tota, plenaque S. Petri potestas*, quippe quæ semel in Romanam Ecclesiam ingressa, jamtum stabilem illic sedem acceperit, & in nullo illius Pontifice vacarit! At non oportet in tam paucis consistere me, ne nimis perfunctorie rem, quæ diligenter illustrari debuit, transcurrisse, aut minus de illa, quam oportet, Lectorum commonuisse videar.

Adparet ergo jam iterum, VIR CLARISSIME! negari abs te, nec modo incertum reputari Primatum Pontificium S. CLEMENSIS; adparet, incertos haud secus tibi esse, si non etiam negandos putes, Primatus plurium aliorum Romæ Pontificum. Nam simul atque PLURIMÆ Ecclesiæ id, quod *CHRISTUS in genere, & nulla particulari Ecclesiâ nominata instituit, ad Romanam Ecclesiam, ejusque Pontificem determinarunt*: TUNC enimvero (& non PRIUS) SUBINTRAVIT (quoniam jam intraverat quidem, sed tantum per modum hospitis, non adhuc stabilem habitura sedem) *tota, plenaque S. Petri potestas*; imo non hanc stabilem est adepta sedem sive in CLEMENTE, sive in iis, qui consecuti sunt, Romæ Pontificibus, donec *determinatio* illa absolveretur Ecclesiarum. Et quandonam hæc absoluta fuit? sub quo Pontifice? Incerta omnia sunt, nisi quod necessario ad hoc existente PLURIMARUM concursu res ista ex primo ad secundum sæculum devolvi debeat: quot interea Pontifices sine Primatu unquam gesto mortui fuerint, perinde habet. En inprimis aliquid, quod intactum præterire non debui.

Quodsi jam rationem ipsam, prout ratio est, atque ad salvandam FLORENTINI definitionem accommodatur, intueri velim; quam
 occur.

(1) §. IX. Addit. 1. pag. 44.

occurrunt multa, quæ mentionem de se fieri postulent! Cum autem non facere possim omnium, faciam aliquorum. Persuasum, ut reor, voluisti; si fallor, persuasum id saltem videri potuit (siquis ipsos non adeat fontes; & quotusquisque est, hoc qui faciat?) Concilii CHALCEDONENSIS hanc ipsam esse *definitionem*, quam profers: *Antique Romæ Throno* &c. Forsitan etiam *definitionis* potius, quam *canonis* vocabulo utendum censuisti, non quia ad id invitabat titulus: *ὅροι ἐκκλησιαστικοί*, id est: *Definitiones Ecclesiasticæ* &c. (Nam perinde, ut canonem diceres, quod mox subjicitur: *Tituli Canonum*, quodque deinceps occurrit: *Canon primus* &c. invitare poterat) sed quia significare volebas, æque venerandum, vel paræ authoritatis Canonem esse CHALCEDONENSEM, atque sic definitio FLORENTINI; cùmque prior juxta te asserat determinationem Ecclesiarum, sub *Patrum*, id est Episcoporum nomine; nihil jam adversum occurrere posse in posteriore, quæ proinde eo, quo tu faciebas, modo cum priore concilianda fuerit. At monendus hic mihi Lector est, totum, quod protulisti, nonnisi *rationem* definitionis, vel Canonis esse, quam distinguendam solícite ab ipsa *definitionis substantia*, neque semper paræ authoritate censendam, nisi nossem aliunde, docerer ab Authore Anonymo Principiorum Juris Ecclesiastici cap. VI. §. 44. En rei definitæ substantiam: "Sanctorum Patrum decreta ubique sequentes, & Canonem, qui nuper lectus est, centum & quinquaginta Dei amantissimæ rum Episcoporum agnoscentes, eadem quoque & nos decernimus, ac statuimus de privilegiis Sanctissimæ Ecclesie Constantinopolis novæ Romæ." In quoque RATIONEM decernendi: ET ENIM *Antique Romæ Throno* &c. quæ tu præcedentibus omisis, atque etiam particula *causali*: ET ENIM, sola recitanda putasti. Monendus præterea, longè discrepantem esse, inde CHALCEDONENSIS Canonis, hinc FLORENTINÆ definitionis authoritatem. Definitio est ex earum numero, quæ *sibi* habentur; aut an tibi forsitan non videretur talis, eo quod FLORENTINI Patres uno solum in loco, ubi de SPIRITU S. agunt, sic loquantur diserte: *Definimus, ut HÆC FIDEI VERITAS ab omnibus Christianis credatur, & suscipiatur, sicque omnes profiteantur, quod SPIRITUS S.* &c. in reliquis autem, quas subjungunt, definitionibus expressam *fidei* mentionem non faciant? At vide, ne hoc pacto
&

& tertia definitio, quæ est de valore Consecrationis in *azymo*, aut *fermentato* pane; itemque quarta, quæ est de statu animarum post hanc vitam, inter FIDEI definitiones computari non debeant. Liberalissimus tamen ut sim, si non fidei hæc sit definitio, id definiiri certe, quod *fidei proximum*, aut quod ab *omnibus* tenendum sit Christianis, iusticias ire non voles. Res vero est *meræ discipline*, quam CHALCEDONENSIS statuit Canon, illudque plane non statuit definiendo, *antiquæ Romæ Throno* sua per *Patres* privilegia tributa esse. Accedit, quod Canon a solis confectus Orientalibus reclamantem, & per multa sæcula habuerit Romanam Sedem; Definitio autem de communi Orientalis videlicet, & Occidentalis Ecclesiæ consensione, præsidente, illamque ratam habente EUGENIO IV. *totius Ecclesiæ Primatæ* confecta fuerit. Quam ergo dispar utriusque autoritas! quam eo certe sufficiens, ut Canon, vel *incidentia* Canonis ad normam potius definitionis, si alioquin torta sit nimis hujus, ac violenta expositio; quam definitio ad mensuram Canonis sit exigenda!

Atque hic ad reliqua deducor, de quibus Lectorem censui monendum; simulque Criteri agam illius modi, quo per te salva consistit FLORENTINÆ Synodi definitio. Hæc *indefinite*, ut loquimur, citraque ullam exceptionem vel temporis, vel personarum pronuntiat, *Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum orbem tenere Primatum*; pronuntiat eodem modo, *Romanum Pontificem Successorem esse B. Petri Principis Apostolorum* (scilicet in Primatu ipso) tum cætera, quæ sequuntur. Regula est autem: id genus enuntiationes & in materia dogmatica *universe* accipi. Si quandoque sit locus exceptioni, ea non facienda temere; sed gravibus, solidisque in medium allatis argumentis firmanda erit. Qualia isthic tu protulisti, ut CLEMENTEM, aut etiam complures alios, de quibus dubitari non potest, ROMANOS, & quidem PETRO jam mortuo, Pontifices fuisse, fas sit excipere? Cassas, ut vidimus, interrogationes; *adoptionem, & accessionem*, si satis mature cæptam, at sero nimis completam; textum IRÉNÆI, si non adversum, at nulla ratione propitium; CHALCEDONENSE Concilium nec in Canone favens, nec in *ratione* Canonis, imo manifeste de privilegiis duntaxat PATRIARCHICIS, *humanique juris* locutum. Hæc gravia quisquam, hæc solida existimabit, præsertim

sertim cum ponderis *externi* nihil, nisi a tua solius autoritate, iisdem inesse viderit? Frustra igitur & parenthesis immisces illam καὶ ὁ τροπον καὶ &c. tanquam si præsidii aliquid ex ipso textu nanciscereris. Scio, *Natales Alexandros*, aliosque Gallicanarum partium Theologos, scio, plures nunc etiam e Germanis limites inde colligere ejus potestatis, quæ Primatui divinitus instituto sit propria, ac plenitudinem præcipue illius ad gesta Conciliorum, Patrumque dicta moderandam docere, quoniam nonnisi salvo hoc moderamine, quod & infallibilitatem detrahat Pontifici, & Conciliis eum inferiorem faciat, stabilita fuerit a FLORENTINO. At qui limites colligat temporis, quod a PETRI obitu decurrit; qui personarum, quas interea legitimos, indubitatosque haberet Romæ Pontifices; alium præter te novi neminem, nescioque, an nosse possim: cum nec FEBRONIUM isto videam in numero, imo adversantem aperte tibi sub finem disquisitionis hujus sim producturus. Salva igitur est definitio Florentina, atque apprime conciliatur cum eo, quod IRENÆUS dixit; quod statuit, imo quod immiscuit tantum CHALCEDONENSE: sed salva fieri per rationem abs te productam, non debuit, non potuit.

§. XXII. Pergis Addit. 2. " Sic ego rem explico." (m) Recte, quod TE, & quidem *solum* hujus rei expositorem adducas. Nam nec alius, quam tu, SE facile PRÆSIDEM ejus exercitii, in quo novitas ista propugnatur, & haberi velit, & inscribere. Audiamus tamen, cur ita explices. " Quia non video, quòd aut *ipsa sibi Romana Ecclesia* " Primatum dare potuisset, " (Concedo, si sermo sit de donatione *primæva*, quia vel CHRISTUS hanc fecit, vel PETRUS; concedam usque adeo, si donationem tantum *secundam*, vel electionem novi Primatis intelligas, dummodo præscindi patiaris ab iis, quæ a prævia seu CHRISTI, seu PETRI voluntate statuta fuerint) " nec quòd ei S. " *Petrus*; " (Dicam hic tantum, non repugnare modum, quo id potuerit PETRUS. Addam, verosimilem quoque esse, atque a multis, magnique nominis Viris propugnatum, propugnari etiam adhuc; ubi, quem ducem tibi, patronumve habeas, nescio, an constet ulli; neminemque nos a te quidem ipso prolatum, contuiti sumus) " neque etiam,

K

quòd,

(m) §. IX. Addit. 2. pag. 44.

" quòd, *ultra dispositionem aeternae Dei providentiae*, per quam Capitis
 " Ecclesiae Sedes perpetuò Urbi Romae affixa est, video *positivum DO-*
 " *MINI praeceptum*," (Quam facile ab aeterno sic providere, tam fa-
 " cile revelare in tempore, ac munire praecepto revelationem fuit, &
 " utrumque sic contigisse satis verosimiliter ducibus, patronisque multis
 " asseritur, quamvis ad evidentiam non videatur) " quo jussisset ipse,
 " *illi Ecclesiae fore dignitatem Capitis sibi Vicarii perpetuò annexam, in*
 " *quà S. Petrus fundaturus Episcopatum; ipsemet futurus esset particu-*
 " *laris simul ejusdem ecclesiae, hanc praeogativam honorandam, Episcopus,*
 " *idem mansurus usque ad mortem.*" Aggrederer hic te, nisi & sequen-
 " tia ob connexionem, falsasque his, & praecedentibus immixtas suppo-
 " sitiones, quas eadem opera patefacere volui, subnectenda fuissent.
 " Sanè certae fidei est Catholicis omnibus, quòd *S. Petrus fuerit visibile*
 " *totius Ecclesiae Caput*, sive, ut eum *Euseb.* in Chronico fol. 35. vocat,
 " *Christianorum Pontifex primus*; certae quoque historiae est, quòd *is*
 " *fuerit insimul primus Romae Episcopus, Romae crucifixus*: Nondum
 " verò certum est *praeceptum Domini*, quod designasset, *quis ex tot*
 " *particularium ecclesiarum episcopis deberet Petro succedere in Principatu*
 " *totius Ecclesiae*; nondum certa est, nec fiet hypothesis subsumenda,
 " quòd *Petrus Episcopatum Romanum tenuisset usque ad mortem suam.*
 " Non est hoc dogma fidei Catholicae: ergò nec illud, quod ab hoc
 " dependet: Hinc ista quidem propositio nobis est dogmatica: *Chri-*
 " *stus dedit Petro, & Successoribus ejus primatum*; quia non propter
 " *Petrum*, sed propter mansuram post eum *Ecclesiam* dedit; non autem
 " ista: *Episcopi Romae fuerunt successores Petri quia Primatis idè, quia*
 " *Petrus, QUI PRIMAS ERAT, simul Episcopus Romae fuit.*" (n)

Audivimus ad satietatem. Concedimus verò, non esse certum
praeceptum Domini. Seu *dogma fidei Catholicae* hoc sit, seu non sit,
 quod *Petrus tenuisset Episcopatum Romanum usque ad mortem suam*; ne-
 gamus non esse CERTAM hypothesin istam, atque omni jure negan-
 dum contendimus prima hujus Disquisitionis parte. Quare hominis
 est multum in se ipso, & quidem solo fidentis, dum contrariae asser-
 tionis SE palam authorem facit, atque in ea tuenda PRÆSIDEM
 agnosci voluit.

Con-

 (x) *ibid.* & pag. 45.

Concessimus, & negavimus: ostendamus quoque quid suppositum sit falsi, quantumque illud sit, ac supponi plane non debuerit. Supponitur imo eos, qui præceptum adstruunt, necessitate arctatos esse, ut ipso in præcepto involvant *hypothesein* PETRI eum ad mortem usque retinentis Episcopatum, in quo succedens, succederet quoque in Primatu. Fateor, congruenter admodum involvitur; sed necessitas nulla est involvendi. Potuit sic statuere CHRISTUS, ut PETRO mortuo, sive ad mortem hanc suam, sive ad tempus tantum Romanæ gessisset Episcopatum Ecclesiæ, ROMANUS, sive qui tum primum fieret, sive qui esset, Episcopus, una Primatum capesseret: quæstioque, an statuerit aliquid, præcisus istis moveri, quin & verosimiliter affirmantem in partem expediri poterit, etsi eorum nihil, a quibus præcisum fuit, definiendum sumatur. Supponitur 2do eos, qui a PETRI morte perpetuam volunt, atque ut certam tuerentur conjunctionem Primatus cum Episcopatu in Romanis Pontificibus, certitudine debere niti præcepti illius, quod conjunctionem fixam reddiderit. Falsissimum hoc est; atque inaniter id eos acturos jam occupatum fuit §. XIV. Supponitur 3tio, demonstrandi hoc Theorema: *eum, qui Petro mortuo Episcopatum Romanum gessit, Primatum una gessisse, non aliam viam esse, nisi & subsumeretur istud, simulque certum redderetur: PETRUM Episcopatum Romanum ad obitum usque suum tenuisse, ut proinde, quisquis Successor primus fuerit, non nisi ab ejus obitu esse potuerit.* Ego quamvis hoc certum habeam, certumque, ut puto, reddiderim prima istius Disquisitionis parte; non tamen ita *subsumi* debere, non, inquam, *subsumptum* tale ut necessarium *demonstrationis* medium agnosco. Aliter processu eodem §. XIV. procedamque nunc iterum modum servando, quem hic mihi ipse suggeris. *Certæ fidei est Catholicis omnibus, quod S. Petrus fuerit visibile totius Ecclesiæ Caput. Certæ fidei (aut an fallor isthuc?) certa ad minimum res erit, quod manserit tale Caput, usque dum moreretur. Certæ quoque Historiæ est, definitum a FLORENTINO fuisse anno 1439. Pontificem Romanum Successorem esse Beati Petri Principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiæ Caput. Certa iterum res, Definitionem hanc esse Concilii OEcumenici, ab OMNIBUS Catholicis venerandam: Certa res, eam universe capiendam de omnibus saltem iis, qui post*

Petri obitum veri essent, indubitatiq; Romani Pontifices, per §. XXI. adeo, ut si etiam tolerabile tuum esset Systema de duobus Romæ Pontificibus, sed D. PETRO præmortuis, ideoque facultatis aliquid, tibi autem necessitas foret eos excipiendi ex *universalitate* illa, quoniam Principatum vivo *Petro*, certoque, quoad vixit, sibi servante, adipisci non potuissent; id tamen excipi, id exceptum tolerari non posset, Romanorum quemquam Pontificum, & qui certissime S. PETRO superstes vixit, non ejus in *Principatu* Successorem, non *totius Ecclesie Caput* extitisse. Igitur & demum *certa* res erit, eum, qui primus a PETRI morte Romanorum Pontifex fuerit, & sic deinceps, qui secundus, qui tertius, Principatum illum, ac Capitis dignitatem cepisse. Igitur omni ratione *certum*, CLEMENTEM D. PETRO SUPERSTITEM non Romanum solum Episcopum extitisse; sed etiam *totius Ecclesie Primatem*. En! quam ne ipso quidem Systemate tuo abduci eo debueris, ut litem moveres Primatui CLEMENTIS! En! quæ præciso hoc Systemate, aut etiam gratis transmissa, illorum, quæ colligebam, demonstratio produci valeat! Supponitur 4to, atque ex dictis eruere pronum est, quam etiam *falso*; DOGMATICAM hanc iis videri debere propositionem, atque ut DOGMATICAM vel supponendam, vel colligendam (*Episcopi Romæ fuerunt Successores Petri qua Primatis ideo, quia Petrus, qui Primas erat, simul Episcopus Romæ fuit;*) qui demonstratum putent, omnes a PETRI morte Romæ Episcopos, interque eos CLEMENTEM I. fuisse *totius Ecclesie Caput*. Non egemus hac *suppositione*: a *collectione* quoque abstinere possumus ob propositionis ejus sensum ambiguum, qui & DOGMATICUS dari possit, & talis quoque, ut intra *probabilitatis* subsistat limites, merumque in *Scholæ problema* recidat.

§. XXIII. Progredior ad HADRIANUM II. quo ultimum auctore certas eadem Additione secunda. "Hoc mihi videtur sensisse *Hadrianus II.*" Nescirem, quid illud HOC esset: an, quod præmiseras proxime; an, quod paulo ante; an proxima cum præcedentibus, atque in unum omnia collecta fascem, quæ in Additione, tuoque ex sensu ad eum usque locum disputata occurrunt; nisi sequentia evolverent magis, quid HADRIANUS iste, ac tecum, si Superis placer, sensisse videretur. Audiamus igitur, & sine interruptione totum, quod
pro-

profers. "Hoc mihi videtur sensisse *Hadrianus II.* in Allocutione III. ad Synodum Romanam contra Photium añ. 868. apud *Harduin.* Tom. V. Conc. col. 866. Romani Episcopi *Sedi primùm Petri Apostoli meritum vel Principatus*, deinde secuta *jussione Domini Conciliorum venerandorum auctoritas singularem in ecclesiis tradidit potestatem.* Nota hic quatuor: 1.) *Meritum S. Petri* per confessionem *Matth. 16.* 2.) *Principatum ejus*, *ibid. & Joan. 21.* 3.) *Jussione Domini*, nempe *generalem*, quã voluit manere usque ad consummationem sæculi formam suã Ecclesiã, supremum, sicut ordinaverat *Petrum*, habiturã *Episcopum.* 4.) *Auctoritatem Conciliorum*, quã, *Domini generalem jussione* secuta, nec non *Romã dignioritatem* attendentia, *Primatam istum*, usu ecclesiarum jam determinatum, *canone scripto firmãrunt.*" (o) Audivimus: tertiumque, & quartum; num *Hadriani sententiam* exprimat, excutiemus, ubi primum aliquid circa ipsum textum, quod quidem multis leve videri possit, ponderis tamen alicujus esse ostendam, observaverimus.

Scribis: *Romani Episcopi Sedi &c.* & characterem varias in duobus primis vocabulis. Factum optime, & sic plane, ut fieri debuit. Nam verba, quã lego apud *HARDUINUM*, sunt: *Scientes, quia EJUS Sedi &c.* Omittis deinde vocabulum, quo inter dissyllaba brevius nullum esse possit; nam gemino duntaxat caractere constat: videlicet hunc *dativum*: *EI*, qui inter verbum *auctoritas*, & *singularem* interponi debuit, & interpositus reipsa fuit ab *HARDUINO*. Si jam quãris, quid ad rem istud: dicam, partimque tuo dicam ex sensu. Distinguis, nec ego fugio distinctionem istam, inter *primãva* *Primatus jura*, quã intima illi, *essentialia*, & invariabilia sunt, quoniam origo eorum ipsa est *CHRISTI institutio*; & inter *secundaria*, quã serius postmodum, & *humano* sint constituta *jure*, salvaque *Primatus essentia* abesse possint: velut quod idem is, qui *Primatam* gerit, *Patriarcha* sit *Occidentis*; quod *Italiã Primas*; quod respectu quarundam Ecclesiarum *Metropolita*, vel *Archiepiscopus*; & sic communia quoque cum cãteris *Patriarchis*, *Primatibus nationum*, *Metropolitibus*, vel *Archiepiscopis* jura illa possideat, quã a Conciliis, & sacris Canonibus iisdem tributa leguntur. Distinguis quoque, nonnihil saltem, aut sic distingui

(o) *Ibid. pag. 45.*

posse non negabis inter *Sedem Petri*, quæ unica est, quæ perpetua, quæ semper eadem (loquor cum *antonomasia*, ut ROMANAM solam intelligi videas) & inter *insidentes illi* suo ex ordine, sed non cum eadem se nper *juris humani* potestate, Romanos Pontifices. Hæc cum præfatus fui, video, dativum EI de illo intelligi posse, de quo intelligitur *genitivus EJUS*. Video, HADRIANUM coherenter admodum, præsertim ad illa, quæ tu sentis, exponi de gemina potestate singulari, altera, quæ sit *divini juris*, quam *Sedi* tradiderit *B. Petri meritum, & principatus*, quæque in nullo ejus Antistite defuerit; altera, quæ sit *juris tantum humani*, quam DEINDE, id est progressu temporis veneranda tradiderit Conciliorum autoritas, vel potius usu jam traditam Canone scripto firmavit, non tam *sedis*, quam *sedentium* postea in eadem Episcoporum propriam, quoniam sine hac sedes ad tempus subsistit, ac subsistere deinceps potuisset, sedium nihilominus omnium nobilissima vel ob eam solam potestatem, quam tradidit ei, ac nunquam a se avulsam, *B. Petri meritum, & principatus*. Diceretur etiam, ac satis apte, Conciliorum autoritas in hoc *secuta jussione Domini*, sive *generalem*, sive *specialem*, quod etiamnum perinde habeo; quoniam æquissimum fuit, ut Sedes, quæ Primatum habet *jussione Domini constitutum*, atque ex eadem jussione *perpetuum*, in his, quæ per humanum accedere jus possent, aliis a se minoribus non solum æquaretur sedibus, verum & in nonnullis excelleret. Video quoque, si contextum inspicio, sermonem illic esse de Synodo temporibus SYMMACHI Papæ, & adversus hunc a THEODORICO Rege coacta ex Episcopis LIGURIÆ, ÆMILIÆ, VALERIÆ, & ex diversis regionibus, & ex SICILIA Insula, quibus *ad se venientibus* Rex dixerit, *plura ad se de Papæ Symmachi actibus horrenda fuisse perlata, & in Synodi, si vera esset inimicorum ejus objectio, judicatione constare: Venerabiles vero Antistites ipsum, qui dicebatur impetitus, debuisse Synodum convocare perhibuerint, scientes, quia ejus sedi primum Petri Apostoli meritum &c. ut supra: nec ante dictæ Sedis Antistites minorum subjacuisse judicio in propositione simili, facile forma aliqua testaretur.* Scio autem, quorsum tu conjicias potestatem Synodos convocandi, quæ est in Romanis Pontificibus, quamque certo non habeas *divinum* illud privilegium, quo Romanæ Sedis Antistites *minorum non possint*

possint subjacere iudicio. Utrumque satis loquuntur tot editæ abs te, aut tuo sub præsidio defensæ Theses; ac postremum speciatim vindex illa Dissertatio tua ad diem 3. Septembris anni MDCCLXVI. (p) Sed ab altero multo fortiori rerum suarum vindice, & cui usque ad hanc diem teneris, profligata (q) qua Joannem XII. sola in Provinciali Synodo Romæ congregata, ob solam morum deformitatem in jus tractum, exauctoratum ab eadem Synodo fuisse, & exauctorari legitime potuisse, vario argumentorum apparatu suadere voluisti. VIDEO igitur jam denique, non hoc TIBI VIDERI debuisse, de *singulari*, quæ in textu asseritur, *potestate* unam tuam, HADRIANIque esse sententiam, quem si explicares, explicationemque aptares & præcedentibus illic asseris, & simul pluribus, quas tuas negare non potes, sententiis, ita potius, ut suggererebam ego, exponere debuisses. Sed sic expositus non favebat causæ tuæ, quam evertebat potius, si *meritum*, & *Principatus Petri*, neque præterea *Venerandorum Conciliorum auctoritas*, Primatum in Romanam invexisset Sedem. Appareret quippe, vel ex *facto Petri*, vel ex *speciali*, factum ipsum præcipiente, *Domini iussione*, ac Primatum perpetuo cum ea Sede nectentis, præcipuam, ac maxime singularem, quia uni soli propriam, Sedis ejus potestatem descendere. Igitur cavendum plane a tali expositione. Non ultra sentiat HADRIANUS, quam sit necesse; & hoc omne, quod est necesse, sentiat. Iussione sentiat, sed *generalem* tantum, quam sit secuta auctoritas: & ubi singularem hæc tradidit potestatem, non nisi Primatum tradidisse, vel Canone scripto roborasse intelligatur.

Videamus modo, an sic reipsa senserit HADRIANUS: nam tertium hæc sunt, quartumque ex notatis a te, quæ speciatim me discussurum sponondi. Videamus quoque, an, cum talia sentire dicis HADRIANUM, non temetipsum implices. Ac primo quidem *iussionis* indefinitum vocabalum non solum *generalem* hanc tuam, qua CHRISTUS voluit manere usque ad consummationem sæculi formam suæ
Eccle-

(p) *Nomen ei est: HISTORICO-JURIDICÆ VINDICIÆ. Exercitium, in quo continetur, confixum Romæ fuit anno MDCCLXVIII.*

(q) *In ANIMADVERSIONIBUS ad vindicias Historico-Juridicas mense Februario anno MDCCLXVII.*

Ecclesiæ, supremum, sicut ordinaverat PETRUM, habituræ Episcopum; sed etiam *specialem*, imo *specialissimam*, qua cum Romana Sede Primatum nexuisset, significare de se idoneum est. Sed enim non continetur hæc in Scripturis: An igitur omnis, quæcunque est Domini jussio, in Scripturas relata fuit? Nullane tradita? Sed enim non vides tu istam: An idcirco nec vidit HADRIANUS? An nec alii ante HADRIANUM Pontifices, ac Venerabiles Patres, quibus ille ad stipulandum putarit? Forte illud obstat, quod traditio hujusmodi non sit *fidei Catholicæ*, imo nec *certa* quidem? Nullane igitur *probabilia* aliquando dictis suis immiscent Pontifices? Si hoc faciunt Concilia, & interdum, quando definiunt; an minus potuit Pontifex, & cum tantum alloquitur Concilium? Ex textu, CLARISSIME! vel ex contextu petenda ratio fuerat, cur jussio hæc diceretur *generalis*. Quid vero in textu est, unde concludas *generalem*? An, quia sola hæc *certa* est, *specialis incerta*; Concilia autem non sequuntur *incertam*? Cuperem scire, quæ ergo sit vis ejus vocabuli: SËCUTA? An, quod hoc plane fecerint, hoc executioni dederint, quod jussit Dominus? Atqui sic certum erit, ea plus, quam *generalem* secuta esse jussionem. Enimvero an *generalis* hoc injungit, ut Primatus nectatur cum Romana Ecclesia? Si autem mirius ea sit explicanda vox, ut *sequi* tantundem sit, atque *respicere*, vel se *aliquo modo accommodare*; quomodo conficies, ad traditiones quoque probabiles non se interdum accommodare Concilia, ubi sunt certa, in eo, in quo se accommodant, se nihil *contra* Dominicam jussionem actura, si forte talem, aut de tali quapiam determinata re non existeret contingeret? An autem *tradendi* illa, vel *singularis potestatis* vocabula aliquid offerunt hujusmodi, quod jussionem nonnisi *generalem* exposcat? Quasi enimvero potestas illa, quocunque in sensu *singularis* fuerit, non æque *tradi*, id est *Canone scripto firmari* potuisset, sive ad *generalem*, sive ad *specialem*, sive ad utramque Domini jussionem respiciendo. Textus cum non faveat, an magis contextus? Equidem, quamvis non semel illum, & a capite ad calcem percurrerim, invenire nihil potui, quod faveret, nec, ut reor, alius quispiam inveniet. Unum miror: & in eo te implicas (nisi mitigaveris sententiam, quam tenuisti alias) quod *formam Ecclesiæ usque ad consummationem sæculi mansuram* nunc demum ingredi incipiat SU-
PRE-

PREMIUM ECCLESIAE CAPUT, & in dignitate Capitis SUCCESSIONE, non obstante ea *temporis lacuna*, quod Successorem inter, & Decefforem intercurrere possit. Non ita loquebaris electus Professor, ac Laureae Doctoralis Candidatus; non jam Doctor sive in Dissert. DE IDEA VERAE CHRISTI ECCLESIAE, sive in vindiciis scriptis ad censuram Ubiam, (r) quas prae manibus habeo. Atque haec ad tertium.

Quartum vero cum excutio, quid, obsecro, in causa est, cur HADRIANUM solo de Primatu locutum dicamus? *Singularis potestas* nihilne aliud, quam hunc denotare, & annon aequè id totum exprimere possit, quidquid Sedi (ut jam nullam vim faciamus in pronomi- nibus EJUS, & EI) adhærescit eximium, & illustre, sive congenitum huic sit, caelitusque dispositum; sive accesserit deinceps, usu, & per humanos Canones firmato, fancitum? Annon illud PRIMUM, ac DEINDE hunc maxime obvium exhibent sensum? Annon partem, ut ita loquar, *singularis potestatis* alteram a B. PETRI merito, vel Principatu, alteram a Conciliis, receptos jam usus roborantibus, derivari permittunt? Et cur immisceas istud de Conciliis quoque ad DIGNIORITATEM ROMÆ attendentibus, deque Primatu jam USU ECCLESIAE DETERMINATO? Estne verbulum in textu, vel contextu, quod hanc HADRIANI ostendat mentem, vel eam mentis interpretationem suggerat? Sic ergo visus quidem est HADRIANUS sentire tecum, sed visus ex ea cerebri fecunditate, quæ tot peperit simulacra novarum rerum; aut si ex iudicio quoque facultatis intelligentis, non hæc velut nativa vi, ac rationum inclinata pondere, sed solo

(r) *Dissertatio vulgata fuit anno 1748. die 20. Septembris. Censura, ut arbitror, eodem anno lata: eodem aut mox insequente adornata vindicia, fortasse haud multis cognita, quoniam, quod sciam, hætenus eas non expressit typus. In Dissertatione §. XVII. pag. 7. data opera iudicaverat omittenda esse verba Canisianæ, ac vulgo notæ definitionis Ecclesie, hoc simul complectentis: sub uno in terris Capite, ac Rectore. In vindiciis præter alia totus quoque est in asserendo, tuendoque hoc factum.*

solo voluntatis jussu, ut HADRIANI consensionem decerneret, abducta fuit.

Fingamus demum *speciem* consensionis aliquam in Allocutione tertia: dubium mihi omne dispelleret Allocutio prima, in qua ita perstringit PHOTIUM Pontifex idem HADRIANUS: " *Post hæc vero posuit IN COELUM os suum, & lingua ejus transit SUPER TERRAM, dum videlicet CONTRA DIVINAM ORDINATIONEM COELITUS IN BEATI PETRI PRINCIPIS APOSTOLORUM PRIMATU DISPOSITAM putridi gurgitis guttur aperuit, & ADVERSUS EJUSDEM REGNI COELESTIS CLAVIGERI APOSTOLICAM SEDEM, ET PRÆCIPUAM, AC SUMMAM DIGNITATEM, ET POTESTATEM linguam suam more serpentis excavit.* Harduin. Tom. V. Conc. col. 863. quæ tertia est ante eam, quam tu consuli voluisti. Manifestus hic sermo est de PRIMATU; nihil de Conciliis, vel usu Ecclesiarum, quæ illum Romanæ Sedi adjecterint. Mentio unica est DIVINÆ ORDINATIONIS; origo nulla nec ipsius Primatus, nec modi, quo ad Romanam devenerit Ecclesiam, nisi SUPER TERRAM, & IN COELO monstratur.

§. XXIV. Additione tertia, velut qui jam perfunctus sis omni negotio, ac pæana tibi occinere possis, id unum laboras, ut intempetivum, si quis forte in legentium animis supersit, cuique cedendum potius, quam propositæ a te veritati putent, metum excutias. Nempe: " Nec terreat quemquam temporis lacuna, quæ primo sæculo & secundo intercessisset, donec Episcopus Romæ à majore ecclesiarum parte agnosceretur pro supremo Episcoporum & fidelium omnium Patre ac Pastore, quasi multos annos stetisset acephalus Christi grex sine Pastore omnium uno; cum enim Christus quoad hoc *præceptum particulare* non dederit, ejusque semper nobiscum manens providentia suaviter hanc quoque rem disposuerit, necessum fuit tempus, ut *successivè* unirentur omnes particulares ecclesiæ *uni cuidam* præcellentiori & digniori, præsertim cum nulla adesset revelatio divina, sed expectandus esset rerum prosper successus, an Romæ stabiliter futura esset cum Episcopatu ecclesia. Quotiens autem Ecclesia nostra catholica non fuit, Deo sic permittente, sat multo tempore acephala?"

Cum

Cum pluribus id exemplis confirmasset ex PAPEBROCHIO, quæ necesse non est isthic adscribi; " Addamus, inquis, hic pertinax schisma contra " Urbanum VI., & ejus Successores, creatis horum Antipapis, quod " duravit ab an. 1378. usque ad annum 1417. Nónne his annis Eccle- " sia erat, aut verè, aut in effectù, acephala? sicut quoque tunc, cùm " sederunt Papæ inutiles. *arg. cap. 2. de transl. Episc.*, inutiles, in- " quam, sive propter vim majorem, quia ejecti aut captivi regere non " potuerunt, vel quia requisita utilis Rectoris non habuerunt. Nequid " repetam de incertitudine annorum, quot nempè Papparum quisque " sederit primis duobus sæculis." (s)

Cum pæana putes te hac ratione canere potuisse, Lectoris arbitrio relinquam ego, imo, quod principio faciebam, eruditi orbis appello sententiam, pro cujus parte victoria stet. Metus, quem eximere conaris, qui mea hæc legerint, haud facile eximeretur iis. Metuent, & jure merito, ne semel admilla *ea temporis lacuna* ad *secundum* usque se porrigente sæculum, alius superveniat, teque longius progrediendi licentiam sibi adsumens, qui ad *tertium*, atque iterum audacior alius, qui ad *quartum* usque, & ad NICÆNI saltem tempora *lacunam* porrigendam existimet. Tueri etiam se poterit eo argumento, quod in Concilio CHALCEDONENSI act. 16. (t) cum PASCHASINUS Legatus dixisset, itaque recitasset Nicænum Canonem: *quod Ecclesia Romana semper habuit primatum*; hæc lectio sit rejicienda, quia non consona lectioni Græcorum, aliter eundem Canonem recitantium: Primatus autem, quem aliquando habuit Ecclesia Romana, intelligendus duntaxat sit de Primatu Patriarchico, sicut & cæterorum illic asserti Primatus nonnisi partim de hoc, partim de inferioribus aliis intelligi possunt; atque concludet, si quid amplius in NICÆNO Concilio visa sit obtinuisse Romanorum Ecclesia, id quidem esse *Primatum universalem*, sed tunc denique illi concessum, & amplius roboratum per sequentia Concilia: atque huc trahi Chalcedonense effatum; hunc genuinum ipsius sensum esse, cum dicitur: *Antiquæ Romæ Throno, QUOD URBS ILLA IMPERARET, jure PATRES* (nempè in generalibus Conciliis congregati) *privilegia TRIBUERUNT*. Exempla vero præcedentium Romæ Episcoporum, qui jantum Sedi suæ

L 2

pote-

(s) pag. 45.

(t) apud Hard. Tom. II. Conc. col. 638.

potestatem super cæteras attribuerint, facile in *excessivum dominatum*, & quæ hujus sunt generis, detorquebit. Fiet tanto ille fidentior, ut hæc asserat, si legerit, quæ scribis Responzione ad Censuram 7mam Ubiam Art. 1. " *Quid tunc juvabat (Sæc. X.) Ecclesiam, habuisse mon-*
stra Paparum? Nonne tunc Ecclesia seipsam suo pondere, & consilio
sustentare debebat? A Papis enim nullum ei præsidium. Si hoc adju-
vante Deo per UNUM Sæculum, quidni per DUO? Si per duo, quidni
TRIA, & ULTERIORA? Quæ enim argumenta probant Ecclesiam
per MILLE v. g. annos absque præsidio Papæ non posse subsistere, ea-
dem probabunt, quod neque per CENTUM, QUINQUAGINTA,
QUINDECIM annos absque Papa certo, & idoneo possit subsistere."
Hæc qui legit, confirmari posset per præcedentia, ubi quæris: " an-
non posset rota Italia cum statu Ecclesiastico subjugari ab immiti, &
perpetuo hoste nostro Turca per injurias temporum? Ita ut *Epi-*
scopatus Romanus extingueretur, sicut Patriarchatus Constantino-
polititanus; Quid tunc? An orbis Catholicus statim inveniret Se-
dem Papalem commodam? Annon *integra secula* abire possent,
per quæ concertarent variæ nationes pro isthoc honore? Annon
trecenti, sexcenti anni effluere possent, quin haberetur Papa?" O
quam belle! Quidni audacissimus tunc demum aliquis emergat, qui
dicat; *nos non egere Papa*. Siquid eximium præ cæteris Apostolis ha-
buerit PETRUS, id vel *honorem* merum fuisse (ut vult Jansenista Ano-
nymus) vel cum eodem mortuo expirasse. (u) Hæc & similia sunt,
quæ admissa semel *lacuna temporis* post D. PETRI obitum, eaque ad
SECUNDUM porrecta sæculum, in hominum, qui vehementi pol-
lent *imaginatione*, eaque magis, quam ratione utuntur, cerebrum
haud ægre admodum *subintrare* possint, si forte non intrent illico, sed
fœcunditatis accipiendæ, ac parturiendi certo concessio tempore. Et
non terreatur Catholicus, ista dum non ad phantasiam, sed rationis tru-
tinam vocat? Non ita se res habet in *lacunis* temporum fero post ad-
parentibus. Semel enim Primatu in Ecclesia Romana fixo, si quando
lacuna, eaque longior adparebit, hoc facile subibit mentem, Deum, qui
Primatum esse voluit perpetuum, id provisurum quoque, ut non ni-
mis fero Ecclesia certum denique sibi, & indubitatum Pontificem ob-
venisse gaudeat.

Præ-

(u) pag. 278.

Prætereo jam multa, quæ excipere possem adversus ea, quæ incidenter hic asseruntur: velut cum *majorem* modo Ecclesiarum partem sufficientem habes pro figendo Primatu, qui antea PLURIMARUM requirebas determinationem; cum ais, Christum *non dedisse præceptum particulare*, & quæ isthic sequuntur, in prioribus jam occupata satis; cum ratione pertinacis schismatis contra Urbanum VI. &c. ais *sub disjunctiōe* (tanquam si utrumque probabile membrum foret) *aut vere, aut in effectu Acephalam fuisse Ecclesiam*: cum denique argumentum ex Paparum *inutilitate*, & qui *requisita utilis Rectoris* non habuerint, depromis. Sufficiet, quem huic loco reservandum duxi, Heroem profecto, & imperterritum, quem plura non sternant VATICANA fulmina, opponere tibi JUSTINUM FEBRONIUM, illum inquam FEBRONIUM, qui, quidquid potuit, subsidiis undequaque corrasis, tum Romanæ Sedi, tum sedentibus in ea Pontificibus detrahare, salvo eo, quod Catholicus videretur, detraxit; qui, tibi per rimam tantum contuitus fuisset *lacunam temporis*, & ad SECUNDUM usque sæculum protensam, donec a PETRO primum *fideliū omnium Patrem, & Pastorem* accepisset Ecclesia, adeo non illa terrendus fuit, ut etiam longiorem optasset; qui tamen non vidit illam, aut visam velut monstrum exhorruit, quod se Patre genitum, vel ex alio adoptatum, in lucem efferri erubesceret. Ipsūmet audire juvat loquentem Lib. sing. cap. II. §. III. pag. 98. Editionis secundæ.

" *Quod autem inde a Petri Excessu, per continua non interrupta tempora*
 " *hoc, de quo agimus, eminens Primatus officium non ab aliis, quam*
 " *solis Romanis Præsulibus nunc cum justa, & legitima, nunc cum ex-*
 " *cessiva auctoritate gestum, sed & in illis a Catholica Ecclesia respective*
 " *agnitum fuerit, certum reddunt acta Conciliorum, gesta eorundem*
 " *Pontificum, denique Scripta, & Elogia Patrum tam Orientis, quam*
 " *Occidentis.*" Audin' INDE A PETRI EXCESSU; ergo absque
 notabili mora: PER CONTINUA NON INTERRUPTA TEM-
 PORA; ergo sine lacunis talibus, in quibus *omni cum jure verus, &*
indubitatus sine Primatu foret Episcopus: EMINENS PRIMATUS
 OFFICIUM a ROMANIS PRÆSULIBUS, & quidem SOLIS, *ex-*
cessiva interdum cum auctoritate (sed hoc nihil interest) reipsa tamen,
 & semper gestum agnoscit Magnus ille FEBRONIUS. Agnoscit,

sic quoque Catholicam agnovisse diversis temporibus Ecclesiam; nam
 is, ut puto, sensus est hujus adverbii: *respective*. Agnoscit, utrum-
 que hoc, quod scilicet & gestus semper INDE A PETRI EXCESSU
 Primatus fuerit a ROMANIS PRÆSULIBUS, & gestum ab iis sem-
 per CATHOLICA agnoverit ECCLESIA, CERTUM reddi per
acta Conciliorum, gesta Pontificum, Scripta, & Elogia Patrum tam Ori-
entis, quam Occidentis. Ita tunc quidem FEBRONIUS. Sed quam
 nunc iliacrimetur sibi, quam doleat, non prius præisse JCTUM Tre-
 vericum, ac viam monstrasse, qua non solum CLEMENTIS I. sed
 plurimum exinceps Romæ Episcoporum in jus trahi Primatus, quin &
 negari valeat! Quam avide, si præisses, secururus fuit! Quam insu-
 per multa ex Jansenistarum libris, ex quibus tam pingue suum reddi-
 dit opus, ut pinguesceret eo magis, atque splendesceret, caute tamen,
 ne fontes nominaret, additurus! Fortassis nunc etiam, quamvis se-
 ras, habebit gratias, quod præiveris tandem: ac Ducem te nactus,
 Ducemque alium, quem aliquoties citavi, Jansenistam Anonymum,
 & si quis interea prodibit, ejusdem factionis particeps, uberem quarto
 tomo suo materiam succrevisse lætabitur. Quid tunc non expectet
 orbis? Novumne duntaxat aliquid, vel insolens, quale identidem
 parturit Africa? An monstrum HORRENDUM, INFOR-
 ME, INGENS, quale non visum hæctenus?
 Tempus dabit.

EPI-